

MeriHamina ry
Norsviikintie 40
49400 HAMINA

Haminan Pappilansaarten salmien ruoppaamisen tarkkailuohjelma, Kymijoen vesi ja ympäristö ry,
22.9.2021

Tarkkailuohjelman hyväksyminen, Pappilansaarten salmien ruoppaaminen, Hamina

Asia

Päätös vesilain (587/2011) 3. luvun 12 §:n mukaisesta tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä

Hakija

MeriHamina ry

Asian vireille tulo

6.10.2021

Toimintaa koskevat luvat

Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 3/2021, ESAVI/39294/2019,
14.1.2021

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen toimivalta

Tarkkailusuunnitelman hyväksymisestä säädetään vesilain 3. luvun 12 §:ssä ja 11. luvun 22 §:ssä. Edellä mainitun hankkeen tarkkailuohjelman hyväksyminen käsitellään Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksessa.

Lupa Etelä-Suomen aluehallintovirasto myönsi 14.1.2021 vesilain mukaisella päätöksellä nro 3/2021 MeriHamina ry:lle luvan Pappilansaarten salmien ruoppaamiseen ja ruoppausmassojen läjittämiseen geotuubeihin Haminan kaupungissa.

Lupamääräys 14.

Ruoppaus- ja läjitystöistä on pidettävä kirjaa, josta käy selville ruopattavien massojen määrä ja geotuubista poistuvan veden määrä. Geotuubista poistuvan veden laatua on havainnoitava silmämääräisesti ja kirjattava havainnot.

Lupamääräys 15.

Luvan saajan on tarkkailtava hankkeen, mukaan lukien läjityksen, vaikutuksia merialueen tilaan Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja

ympäristökeskuksen hyväksymän tarkkailusuunnitelman mukaisesti. Tarkkailuun on sisällytettävä geotuubeista suotautuvien vesien laadun tarkkailu ennen vesien johtamista mereen. Tarkkailusuunnitelma on toimitettava Kaakkois-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle hyväksyttäväksi viimeistään kolme kuukautta ennen tarkkailun ja toiminnan aloittamista. Tarkkailu on aloitettava ennen toiminnan aloittamista.

Tarkkailusuunnitelma

Kymijoen vesi ja ympäristö ry toimitti 22.9.2021 luvanhaltijan toimeksiannosta laaditun tarkkailuohjelmaesityksen Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen hyväksyttäväksi. Tarkkailuohjelmaesitys on liitteenä 1.

Alue ja työn toteutus

Hankealue sijaitsee Haminan keskustan eteläpuolella, Haminanlahden ja Lupinlahden/Purholmanselän välisellä Pappilansaarten salmialueilla ja rajoittuu idässä Lupinlahden Natura 2000 -alueeseen (lintudirektiivin mukainen SPA-alue, FI0425001), joka sisältyy luontodirektiivin mukaiseen Pappilansaari-Lupinlahti SCI -alueeseen (FI0425005). Hankkeen tavoitteena on vähentää alueen ruovikoiden määrää ja pinta-alaa imuruoppaamalla ja niitoilla Lupinlahden ja Haminanlahden alueilla. Ruopattava massa siirretään geotuubeihin kuivumaan ja kuivumisen jälkeen massa hyödynnetään maanmuokkauksessa. Ruoppauksia tehdään kolmella alueella, joiden pinta-ala on yhteensä noin 112 800 m² ja ruoppausvyvyys on 0,3 m. Ruoppausmassoja muodostuu yhteensä noin 33 850 m³ ja loppusijoitettavan massan määrä on noin 12 860 m³.

Hankkeessa toteutetaan ruoppaus kolmessa eri kohteessa kolmen vuoden aikana: Pappilansalmen ruoppausalue marraskuussa 2021, Etu- ja Takasaaren välisen salmen ruoppausalue loppuvuodesta 2022 sekä Kivisalmen ruoppausalue loppuvuodesta 2023. Pappilansalmen ruoppausalueelta ruopattava massamäärä on enintään n. 12 000 m³, Etu- ja Takasaaren välisen salmen ruoppausalueelta ruopattava massamäärä on enintään n. 7350 m³ ja Kivisalmen ruoppausalueelta ruopattava massamäärä on enintään n. 14550 m³.

Imuruopattu, vesipitoinen liete johdetaan käsiteltäväksi geotuubeihin läjitysalueelle, jonka pinta-ala on 22 000 m². Geotuubitekniikalla lietteen sisältämästä kuiva-aineesta erotetaan vesi, joka palautetaan vesistöön saostusaltaan ja ruohikon kautta. Purkupaikkojen ympäristö rajataan silttiverholla.

Luvan mukaan ruoppaustöitä ei saa tehdä 1.3.–30.9. välisenä aikana.

Vaikutustarkkailun toteutus

Ruoppaamisen vaikutuksia merialueen tilaan tarkkaillaan vesinäytteenotoin sekä jatkuvatoimisen sameusseurannan avulla. Vesinäytteet otetaan ruoppausalueiden läheisyydestä sekä suotovesien laadun tarkkailemiseksi geotuubien purkuvesistä.

Tarkkailuohjelmassa on esitetty jokaiselle kolmelle ruopattavalle salmialueelle **vedenlaadun tarkkailupisteet** (salmien itä- ja länsipuolelle), joiden tarkka sijainti ilmoitetaan kunkin ruoppausvuoden 2021-2023 ensimmäisen näytteenottokerran tulosten raportoinnin yhteydessä.

Vesinäytteet otetaan kerran viikossa ruoppauksen ollessa käynnissä sekä kerran ennen kuin ruoppaaminen aloitetaan ja noin 1–2 viikon kuluttua ko. ruoppauksen valmistuttua. Vesinäytteet otetaan metrin syvyydestä ja näytteistä analysoidaan sameus, kiintoaine, pH, sähkönjohtavuus, väri, kokonaisfosfori sekä kokonaistyyppi. Näytteenoton yhteydessä määritetään aina näkösyvyys ja arvioidaan silmämääräisesti sameustilanne.

Merialueen yleisen tilan vertailupisteinä toimii Pyhtää–Kotka–Hamina-merialueen yhteistarkkailun näytepiste IN218 ja tarkkailunäytteenottoja ajoitetaan mahdollisuuksien mukaan yhteistarkkailun kanssa samaan ajankohtaan. Myös muiden Haminan merialueen tarkkailupisteiden tuloksia hyödynnetään vertailussa mahdollisuuksien mukaan.

Läjitysalueelle sijoitettavien **geotuubien suotovesien tarkkailussa** vesinäytteitä otetaan viikoittain ruoppauksen aikana paikoista, joista on mahdollista saada otettua yksi tai useampi edustava näyte ja näytteenottoa jatketaan siihen asti, kun vesistövaikutuksia ei ole enää havaittavissa. Näytteistä analysoidaan vastaavat vesianalyysit kuin ruoppausalueiden vedenlaadun tarkkailussa. Lisäksi näytteenottaja havainnoi silmämääräisesti suotoveden laatua. Tarvittaessa Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen määräyksestä tehdään erillinen haitta-ainetutkimus.

Jatkuvatoiminen sameusasema sijoitetaan Natura-alueelle ruoppaushankkeen mahdollisten vesistövaikutusten ajaksi erikseen asennettavaan meressä kelluvaan rakenteeseen tai sopivasti sijoittuneeseen laituriin. Sameusaseman tarkka sijainti kunakin tarkkailujaksona määräytyy asennusvaiheessa. Sondi mittaa sameutta välivedestä. Seurannassa mittaustiedot päivittyvät jatkuvasti internet-sivuille, jolloin ruoppaushankkeesta Natura-alueelle aiheutuvien vaikutusten jatkuva seuraaminen on mahdollista. Jatkuvatoimisen sameusmittauksen tuloksia voivat seurata myös tilaaja, urakoitsija ja viranomaisen tuntikeskiarvona esitettynä.

Tarkkailuohjelmassa on esitetty **sameuden raja-arvo, joka aiheuttaa toimenpiteitä työn toteuttamiselle**. Mikäli veden sameus ylittää tuntikeskiarvon raja-arvon 150 NTU, on työt keskeytettävä tai työtapoja muutettava, kunnes sameuden arvo on laskenut raja-arvon alapuolelle. Urakoitsija tiedottaa tehdyistä toimenpiteistä tarkkailuista vastaavalle sekä valvovalle viranomaiselle tapahtumien jälkeen mahdollisimman nopeasti jatkotoimenpiteiden määrittelyä varten.

Jatkuvatoimista sameusseurantaa jatketaan, kunnes KAS-ELY antaa luvan tarkkailun lopettamiseen. Jos jatkuvatoiminen sameusseuranta joudutaan keskeyttämään talven ajaksi ruoppaustöiden vielä jatkuessa, sovitaan KAS-ELY:n kanssa korvaavasta tihennetystä vesistötarkkailusta.

Raportointi

Vesinäytteenoton tulokset lähetetään niiden valmistuttua hankkeen osapuolille ja viranomaistahoista Kaakkois-Suomen ELY-keskukselle ja Haminan kaupungin ympäristötoimelle. Vedenlaatutulokset toimitetaan myös ympäristöhallinnon Hertta-tietojärjestelmän Vesla-tietokantaan. Vedenlaatutulosten ja jatkuvatoimisen sameusseurannan tulosten pohjalta laaditaan vesistötutkijan työnä lyhyt kertaportti ja vuosiraportti sekä hankkeen valmistuttua yhteenvetoraportti, joka sisältää arvion ruoppaushankkeen vaikutuksista merialueen tilaan.

Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen ratkaisu

Kaakkois-Suomen ELY-keskus hyväksyy Haminan Pappilansaarten salmien ruoppaamisen tarkkailuohjelma -esityksen seuraavin täsmennyksin ja täydennyksin:

- Ruoppaustyön aikaiseksi **vertailuasemaksi** Lupinlahden Natura-alueelle tulee lisätä vedenlaatupaikka, joka sijoittuu selkeästi oletetun vaikutusalueen ulkopuolella. Tähän sovelias voisi olla vedenlaaturekisterissä oleva Suomen Lupinlahti 242 -havaintopaikka (ETRS-TM35FIN 6713243 – 511786), josta on aiempia tuloksia vuosilta 1982 – 2019.
Lupinlahden vertailupaikalta näytteet tulee ottaa kertaalleen ennen ruoppaushankkeen käynnistymistä (ensimmäisenä vuonna) ja hankkeen päätyttyä (viimeisenä vuonna) sekä vuosittain kertaalleen ruoppaustyön aikana. Näytteenottosyvyys (1 m) ja analyysivalikoima olisivat samat kuin hankkeen vedenlaatutarkkailussa.
- Hankkeen aikana tulee tehdä **erillinen haitta-aineselvitys**, jolla voidaan varmistaa, että työn seurauksena ei aiheuteta merkittävää haitta-ainepitoisuuksien nousua läjitysalueella tai vesistössä ruoppauksen ja/tai läjitysalueen suotovesien takia.

Selvityksessä keskitytään Pappilansalmen alueeseen, jossa on vuoden 2016 sedimenttitutkimuksessa todettu lievästi kohonneita pitoisuuksia. Selvitys tehdään kertaluonteisena pintasedimenttitutkimuksena hankkeen ensimmäisenä vuonna toteutettavan salmen imuruoppauksen ja siitä muodostuvien ruoppausmassojen geotuubiläjityksen jälkeen. Analysoitavina aineina tulee olla vuonna 2016 todetut haitta-aineet.

Luvanhaltijan tulee esittää **tarkempi suunnitelma** hankkeeseen liittyvästä haitallisten aineiden tutkimuksesta Kaakkois-Suomen ELY-keskuksen hyväksyttäväksi. Ruoppaustyön ja läjityksen toteutuksesta riippuen selvityksessä voidaan keskittyä joko läjitysalueelle (vrt. lupamääräys 10.) tai suotovesien purkualueelle (lupamääräys 15.).

Vuonna 2016 tehdyssä sedimenttitutkimuksessa Pappilansalmessa pehmeiden pohjien päällimmäisissä kerroksissa oli todettu lievästi kohonneita haitta-ainepitoisuuksia, jotka PAH- ja PCB (101 ja 138) -yhdisteiden sekä öljyhiilivetyjen perusteella vastasivat ruoppaus- ja läjitysohjeen raja-arvojen mukaisia 1B-tason tuloksia (läjitettävissä sekä ns. hyvälle että tyydyttävälle läjitysalueille) ja PCB (153 ja 180) -

yhdisteiden normalisoitujen pitoisuuksien perusteella 1C-tason tuloksia (läjitys vain ns. hyvälle läjitysalueelle).

Perustelut

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että ehdotettu tarkkailusuunnitelma, tarkkailupäätöksessä esitetyin täsmennyksin ja täydennyksin, antaa ennalta arvioiden riittävät tiedot hankkeen vaikutuksista vesistöön ja mahdollistaa haittavaikutusten vähentämisen.

Sovelletut oikeusohjeet

Vesilaki (587/2011)
Hallintolaki (434/2003) 34 §
Etelä-Suomen aluehallintoviraston päätös nro 3/2021, ESAVI/39294/2019, 14.1.2021
Valtion maksuperustelaki (150/1992)
Kymijoen-Suomenlahden vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelma vuosiksi 2016–2021

Käsittelymaksu

220 euroa (4 h x 55 e/h)

Maksu määräytyy valtion maksuperustelain (150/1992) perusteella annetussa asetuksessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2021 (1272/2020).

Lasku lähetetään erikseen myöhemmin Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksesta.

Päätöksestä tiedottaminen

Luvanhaltija/ Hakija/ MeriHamina ry
Haminan kaupungin ilmoitustaulun hoitaja
Haminan kaupunki, ympäristönsuojeluviranomainen
Kaakkois-Suomen ELY-keskus, vesilain valvoja
Varsinais-Suomen ELY-keskus, kalatalouspalvelut

Päätöksestä tiedotetaan kuuluttamalla päätöksen antopäivää seuraavasta arkipäivästä alkaen ELY-keskuksen verkkosivuilla (<https://www.ely-keskus.fi/kuulutukset>> Kaakkois-Suomen ELY-keskus) sekä Haminan kaupungin verkkosivuilla www.hamina.fi.

Päätös on nähtävillä ympäristöhallinnon verkkopalvelussa Ymparisto > Pintavesien tilan seuranta > Kaakkois-Suomen ELY-keskus.

Päätös ja kuulutus pidetään nähtävillä muutoksenhakuajan loppuun saakka.

6.10.2021

Muutoksenhaku

Päätökseen saa hakea oikaisua **Etelä-Suomen aluehallintovirastolta** 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Oikaisuvaatimus liitteineen on toimitettava Etelä-Suomen aluehallintoviraston kirjaamoon (kirjaamo.etela@avi.fi). Tarkemmat ohjeet muutoksenhausta ovat päätöksen liitteenä olevassa oikaisuvaatimusosoituksessa. Asian käsittelystä perittävään maksuun haetaan muutosta samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Asiakirjan hyväksyntä

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt Hydrobiologi Jouni Törrönen ja ratkaissut vesistöpäällikkö Visa Niittyniemi

Liitteet

Oikaisuvaatimusosoitus
Haminan Pappilansaarten salmien ruoppaamisen tarkkailuohjelma,
Kymijoen vesi ja ympäristö ry, 22.9.2021.

Tämä asiakirja KASELY/380/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument KASELY/380/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Niittyniemi Visa 05.10.2021 22:25

Esittelijä Törrönen Jouni 06.10.2021 07:57